

DERINIMO PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠOJO SEKTORIAUS DARBUOTOJŲ REGISTRO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – PROJEKTAS)

Institucijos pavadinimas (rašto data ir Nr.)	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
Nacionalinės teismų administracijos 2019-11-18 raštas Nr. 4R-1745-(6.6)	<p>Nutarimo projektu yra pritariama ir Seimui teikiamas Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus darbuotojų registro įstatymo projektas (toliau – Projektas).</p> <p>Projekte pateiktas pasiūlymas steigti atskirą valstybės registrą – Viešojo sektoriaus darbuotojų registrą (toliau – Registras), kuris būtų kuriamas reorganizuojant Valstybės tarnautojų registrą ir Vidaus reikalų pareigūnų registrą, šiuos sujungiant. Nurodyta, kad šis registras padėtų valdyti Projekte nurodomų institucijų žmogiškuosius išteklius, be to, tai taptų patogiu informacinių ir komunikacinių technologijų įrankiu centralizuotam viešojo sektoriaus įstaigų personalo administravimo ir buhalterinės apskaitos tvarkymui. Projekto 5 straipsnio 1 dalies 4 punktu siūloma, kad vienas iš Registro objektų būtų duomenys apie teisėjus.</p> <p>Administracija, įvertinusi Projektu teikiamų pasiūlymų pobūdį ir tikslą, pažymi, kad su Projekto rengėjų siūlymu įtraukti teisėjus į Registre tvarkomų objektų sąrašą nesutinka. Pastebėtina, kad Administracija šį nesutikimą jau yra išdėsčiusi Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai 2018 m. lapkričio 16 d. teiktame rašte Nr. 4R-1728-(6.6) „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus darbuotojų registro įstatymo ir su juo susijusių įstatymų</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Projekto 5 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad 2022 m. lapkričio 1 d. įsigaliosiančiame Viešojo sektoriaus darbuotojų registre (toliau – Registras) būtų kaupiami duomenys apie:</p> <ol style="list-style-type: none">1) valstybės politikus;2) valstybės pareigūnus (įskaitant valstybės kontrolierių ir jo pavaduotojus, STT pareigūnus);3) valstybės tarnautojus (įskaitant ir Valstybės kontrolės pareigūnus);4) teisėjus;5) prokurorus;6) biudžetinių įstaigų, kurių savininkas yra valstybė, ir viešųjų įstaigų, kurių savininkas ar vienas iš dalininkų yra valstybė ar savivaldybė ir kurių buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) personalo administravimo funkcijos biudžetinių įstaigų ir viešųjų įstaigų veiklą reguliuojančių specialiųjų įstatymų nustatytais atvejais

	<p>projektų derinimo“, tačiau matyti, kad Projektų rengėjas į Administracijos išsakytus argumentus neatsižvelgė.</p> <p>Administracija nori dar kartą atkreipti Projekto rengėjų dėmesį, kad 2002 m. kovo 14 d., įgyvendinant Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo (toliau – Konstitucinis Teismas) 1999 m. gruodžio 21 d. nutarime pateiktus išaiškinimus dėl teismų ir teisėjų nepriklausomumo garantijų užtikrinimo, buvo priimtas Lietuvos Respublikos nacionalinės teismų administracijos įstatymas (toliau – Administracijos įstatymas), kuriuo įsteigta teismus ir teismų savivaldos institucijas aptarnaujanti biudžetinė įstaiga – Administracija. Minėtu įstatymu Administracijai buvo deleguota atlikti funkcijas, kurios apima visus teisėjų profesinės veiklos etapus, taip pat valstybinių pensijų skyrimą bei mokėjimą. Įgyvendindama šias funkcijas ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymu (toliau – Teismų įstatymas), Nacionalinės teismų administracijos nuostatais, Administracija tvarko teisėjų duomenų bazę ir teisėjų asmens bylas, tvarko pretendentų į laisvas apylinkės teismo teisėjų vietas sąrašą ir jų asmens bylas (Administracijos įstatymo 2 straipsnio 8 ir 9 punktai). Be to, Administracija taip pat tvarko Teisėjų karjeros siekiančių asmenų registrą, tvarko teisėjų, pageidaujančių būti perkeltais į kitą tos pačios pakopos teismą arba kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą, ir teisėjų, siekiančių karjeros tos pačios pakopos teismuose, duomenų bazes, tvarko asmenų, pageidaujančių laikyti pretendentų į teisėjus egzaminą, duomenų bazę ir jų asmens bylas, ir tokius duomenis apie į nurodytą registrą ir duomenų bazes įrašytus asmenis perduoda Respublikos Prezidentui, Teisėjų tarybai ir Pretendentų į teisėjus atrankos komisijai (Administracijos įstatymo 2 straipsnio 10–12 punktai).</p> <p>Pažymėtina, kad teisėjų duomenų įtraukimas į Registrą</p>	<p>atliekamos centralizuotai, darbuotojus;</p> <p>7) asmenis,ėjusius valstybės pareigūno, valstybės tarnautojo ar prokuroro pareigas, kurie įstatymų nustatytais atvejais pripažinti padariusiais tarnybinių nusižengimą, pareigūno ar prokuroro vardą žeminantį poelgį, teisės aktų ar elgesio (etikos) normų pažeidimą, už kurį jiems turėtų būti skirta tarnybinė nuobauda;</p> <p>8) viešojo administravimo įgaliojimus turinčių valstybės ir savivaldybių įmonių, viešųjų įstaigų, kurių savininkas ar vienas iš dalininkų yra valstybė ar savivaldybė, darbuotojus.</p> <p>Taip pat Projekto 2 straipsnio 3 ir 4 dalyse siūloma nustatyti, kad Projekto 2 straipsnio 2 dalyje nurodytų juridinių asmenų žmogiškuosius išteklius valdo šių juridinių asmenų vadovai arba įstatymų nustatytais atvejais vadovų įgalioti asmenys. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kurių nepriklausomumas turi būti užtikrintas joms atliekant įstatymuose nustatytas funkcijas, Registro duomenys naudojami šioms institucijoms ir įstaigoms valdant savo žmogiškuosius išteklius.</p> <p>Projekto 5 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad valstybės ar tarnybos paslapties kategorijai priskirtini duomenys Registre netvarkomi, t. y. įstaigos valstybės ar tarnybos paslapties kategorijai priskirtus duomenis apie darbuotojus tvarkys atskirai nuo Registro.</p>
--	---	---

	<p>negalėtų turėti įtakos viešojo sektoriaus personalo administravimo optimizavimui, žmogiškųjų išteklių valdymui, biudžeto planavimui reikalingiems sprendimams priimti, nes teisėjų skaičiaus nustatymas, jų karjeros klausimų sprendimas nepriklauso vykdomosios valdžios kompetencijai. Be to, tikėtina, kad iš esmės visa Administracijoje kaupiama ir tvarkoma informacija dubliuotųsi su Registre planuojama tvarkyti informacija, todėl Projekto rengėjų siūlymas tvarkyti tapačią informaciją keliems subjektams nėra racionalus ir pagrįstas. Pastebėtina ir tai, kad nei iš Projekto, nei iš jo aiškinamajame rašte pateiktos argumentacijos nėra aišku, kokius duomenis apie teisėjus kauptų ir tvarkytų Registras, kaip, kokių institucijų ir kokių pagrindų jie būtų naudojami. Nėra jokio objektyvaus pagrindimo ir dėl to, kaip centralizuotas duomenų apie teisėjus kaupimas prisidėtų prie efektyvesnio žmogiškųjų išteklių teismų sistemoje valdymo.</p> <p>Įvertinus išdėstytus argumentus, Administracija neižvelgia poreikio į bendrą viešojo sektoriaus darbuotojų registrą įtraukti teisėjus, siekiant patogaus bei funkcionalaus žmogiškųjų išteklių valdymo instrumento sukūrimo visoms valstybinei valdžiai vykdančioms institucijoms.</p> <p>Administracijai taip pat kyla abejonių dėl duomenų apie teisėjus perdavimo tvarkyti Registre atitikties konstituciniam teismų sistemos, teisėjo nepriklausomumo principui. Konstitucinis Teismas savo aktuose (<i>inter alia</i> 1995 m. gruodžio 6 d., 1999 m. gruodžio 21 d., 2001 m. liepos 12 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimuose) yra ne kartą konstatavęs, kad: teisminės valdžios visavertiškumas ir nepriklausomumas suponuoja jos savireguliaciją ir savivaldą, apimančią <i>inter alia</i> teismų darbo organizavimą, teisėjų profesinio korpuso veiklą; užtikrinant teisėjo ir teismų nepriklausomumą ypač svarbu aiškiai atriboti teismų veiklą nuo vykdomosios valdžios;</p>	<p>Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad duomenų Registre kaupimas apie teisėjus, kaip ir apie kitų institucijų, įstaigų ir įmonių (toliau – organizacija) darbuotojus jokios įtakos organizacijų veiklai ar jų darbuotojams neturi ir turėti negali. Vidaus reikalų ministerijai, kaip Registro valdytojais, teisės aktais nėra suteikti įgaliojimai kontroliuoti ar kitaip daryti įtaką nepavaldžių organizacijų veiklai ar klausimams, susijusiems su personalo administravimu. Vidaus reikalų ministerija organizacijoms suteiks įrankį, padėsiantį šių organizacijų vadovams valdyti žmogiškuosius išteklius.</p> <p>Žmogiškųjų išteklių valdymo principai, nepriklausomai nuo organizacijos juridinės formos, iš esmės yra vienodi (priėmimas, vertinimas, darbo užmokesčio apskaita, socialinės garantijos, atostogų suteikimas ir kt.), gali skirtis tik procedūros ir terminai. Valstybei nėra tikslinga turėti ir išlaikyti keliolika ar keliasdešimt personalo valdymo IT programų, kurios veikia pagal tuos pačius principus.</p> <p>Prireikus Projekte gali būti siūlomas nustatyti ir kitas Registro valdytojas. Registrui sukurti yra numatyti 5 mln. eurų ES struktūrinių fondų lėšų. Nusprendus pakeisti Registro valdytoją, Vidaus reikalų ministerija mielai prisidėtų kuriant Registrą.</p>
--	---	--

	<p>teismų veikla nėra ir negali būti laikoma valdymo sritimi, priskirta kuriai nors vykdomosios valdžios institucijai; teismų administravimas turi būti organizuojamas taip, kad nebūtų pažeidžiamas tikrasis teisėjų nepriklausomumas.</p> <p>Įstatymo projektų derinimo pažymoje nurodoma, kad Registras bus skirtas žmogiškiesiems ištekliams valdyti įstatymų nustatyta tvarka ir jokios įtakos teismų sprendimams bylose bei teisingumo vykdymui neturės ir turėti iš esmės negali. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad <i>teismų nepriklausomumas lemia jų organizacinį savarankiškumą, kuris įgyvendinamas per teismų savivaldą, ir ši sąvoka neturėtų būti suprantama vien tik kaip teismo sprendimo priėmimas bei teisingumo vykdymas.</i></p> <p>Tai, kad šiuo metu Valstybės tarnautojų registre ir Valstybės tarnautojų informacinėje sistemoje yra kaupiami teismų sistemoje dirbančių valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, duomenys, niekaip nepagrindžia objektyvaus poreikio į naujai kuriamą Registrą įtraukti ir duomenis apie teisėjus.</p> <p>Galiausiai, Projekto 5 straipsnio 1 dalies 2 punktu prie Registro objektų yra priskirti ir valstybės pareigūnai. Pastebėtina, kad pagal Teismų įstatymo 41 straipsnio 1 dalį, teisėjas apibūdinamas kaip valstybės pareigūnas, kuris turi Teismų įstatyme bei kituose įstatymuose numatytus valstybės valdžios įgaliojimus. Taigi, jei Projekto 5 straipsnio 1 dalies 2 punktas apima ir teisėjus, šiam punktui taikytinos visos aukščiau Administracijos išdėstytos pastabos.</p> <p>Administracija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, siūlo teisėjus išbraukti iš numatomo įsteigti Registro objektų.</p>	
--	--	--